

THYRAHYTTEN

Nationalpark Mols Bjerge indeholder mange perler, både af natur og kulturhistorie. Men kun få steder smelter natur og kulturhistorie mere sammen end i Kalø-området.

Slotsruinen kender vi alle, men det er ikke alle, der ved, at der lige over for ruinen, inde i skoven, ligger en lille upåagtet arkitektonisk perle. En bade- og jagthytte opført af den berømte arkitekt Hack Kampmann, der stammede fra Ebeltoft og har opført mange andre – og mere imponerende og kendte - bygninger her på egnen, bl. a. Toldboden i Ebeltoft (nu Glasmuseum), Jagtslottet på Kalø, Retsbygningen i Hornslet (nu bibliotek), Posthuset i Grenaa. Samt de kendte bygninger i Århus: Århus Teater, Erhvervsarkivet (oprindeligt bygget som Statsbibliotek), Toldboden (nu Århus Erhverv, Studenterhus m.m.) og mange flere.

Men foruden alle disse store og monumentale bygninger har Hack Kampmann opført to små og upågtede bygninger i vandkanten over for Kalø Slotsruin, nemlig det stråtede landarbejderhus Strandhuset lige bag Slotskroen, og Thyrahytten inde i Hestehaveskoven.

Når vi bevæger os ad vejen fra Slotskroen ind i Hestehaveskoven, har vi lige bag Slotskroen Strandhuset på højre hånd. Når vi går videre, ind i skoven, kommer Thyrahytten snart til syne i en lysning ud mod Vigene til venstre. En lille harmonisk bygning i det velkendte hvide Kalø-bindingsværk. Med en lille veranda, der åbner sig mod syd mod en stor, åben plads, hvorfra man ser direkte over på den imponerende ruin af Kalø Slot.

Stedet kalder på stemninger og følelser, og faktisk er baggrunden for hyttens opførelse meget romantisk. Hytten blev opført i 1904-05 af Kaløs daværende ejer, baron Martin Johan von Jenisch. Ikke en hr. hvem-som-helst, han var fætter til Tysklands rigskansler Bernhard von Bülow, og han hørte til inderkredsen omkring Kejser Wilhelm II, der i øvrigt udnævnte ham til baron i 1906. Herefter var hans navn Martin Johan Rücker Freiherr von Jenisch.

Jenisch var i 1904 blevet forlovet med komtesse Thyra von Grothe. Hans og slægtens hovedbesiddelser lå i Holsten (især godset Blumendorf i Bad Oldesloe), men han holdt meget af at tage til sit "lille" danske eventyrgods Kalø og nyde sommerferien der og gå på jagt der om efteråret.

Von Jenisch besluttede åbenbart, at hans vordende brud skulle få samme forhold til Kalø som han selv, så han fik arkitekt Hack Kampmann til at opføre den lille bade- og jagthytte i skovkanten over for slotsruinen. Hvis hun ikke ville falde for det, hvad ville hun så falde for? Til overmål fik hytten hendes navn: Thyrahytten.

Hack Kampmann (1856-1920)

1905 stod hytten færdig – og samme år blev Martin Johan Jenisch og Thyra von Grothe gift.

Arkitektonisk er Thyrahytten i al sin enkelhed interessant. Tidens stil var nationalromantikken, som man f.eks. ser det i Jagtslottet ved Kalø, hvor nordisk vikingestil og sydtysk alperomantik optræder i en fin blanding. I Thyrahytten har Hack Kampmann derimod ladet sig inspirere af de klassiske græsk-romerske templer: verandaen er "forgården", omgivet af "søjler", der her dog ikke er af marmor, men af træ. Bag "forgården" har vi så "det allerhelligste", med den store åbne pejs placeret der, hvor gudestatuen ville stå i det klassiske forbillede.

Vi kender fra afdøde godsinspektør Thygesens erindringer det liv, der udspillede sig omkring hytten, når herskabet holdt sommerferie på Kalø. Han fortæller:

”Hver eftermiddag kørte to vogne – med Karl Ladefoged som kusk på charabancen forspændt kørehestene ”Romulus” og ”Remus”, og bagefter fulgte ponyvognen med ”Mette” som forspand – det var nemlig en enspændervogn. Turen gik til Faunetræspladsen ved Vigen, hvor der lå et badehus lidt ude i vandet. Efter badeopholdet gik turen videre til ”Thyrahytten” i skovkanten, over for Ruinen, hvor selskabet indtog eftermiddagens te ved den åbne pejs. En glad familie holdt ferie i et stykke af Danmarks dejligste natur.”

Når Jenisch-familien kom til Kalø om efteråret for at deltage i jagterne i Kaløskovene, fik alle skolebørn i Rønde fri for at agere klappere. Jagten indledtes kl. 9 om morgenen, og kl. 12 samledes jægerne i Thyrahytten til jagtfrkosten, der var en meget væsentlig del af enhver god jagt. Dørene i hytten stod i dagens anledning vidt åbne, ilden buldrede i den åbne pejs og lysene var tændt på de dækkede borde. Hvis man var rådyr i Kaløskovene og havde overlevet formiddagen, så var chancerne for at overleve resten af dagen ganske gode, for jægerens træfsikkerhed var kendeligt nedsat efter frokosten og de dertil hørende uundværlige bredfyldte snapse i Thyrahytten.

Som det vil forstås, knytter der sig ikke alene arkitektoniske interesser til Thyrahytten, men i høj grad også kulturhistoriske. Hvortil kommer den natur og de omgivelser, den er placeret ind i. Der findes større og mere imponerende seværdigheder i nationalparken – men ikke mange andre lige så stemningsfulde og charmerende.

Skrevet af Vilfred Friborg Hansen til Syddjursportalen 2010.